

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

GEOGRAFIE V1

2017

PUNTE: 225

TYD: 3 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 14 bladsye en 'n 11 bladsy-bylae.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit VIER vrae.
2. Beantwoord ENIGE DRIE vrae van 75 punte elk.
3. Alle diagramme is in die BYLAE ingesluit.
4. Laat 'n reël oop tussen die onderafdelings van vrae wat jy beantwoord.
5. Begin ELKE vraag boaan 'n NUWE bladsy.
6. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
7. Nommer die antwoorde in die middel van die reël.
8. MOENIE in die kantlyne van die ANTWOORDEBOEK skryf NIE.
9. Teken volledig benoemde diagramme wanneer dit vereis word.
10. Beantwoord in VOLSINNE, tensy jy moet noem, identifiseer of 'n lys moet maak.
11. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A: KLIMAAT, WEER EN GEOMORFOLOGIE

Beantwoord ten minste EEN vraag in hierdie afdeling. Indien jy EEN vraag in AFDELING A beantwoord, moet jy TWEE vrae in AFDELING B beantwoord.

VRAAG 1

1.1 Verwys na FIGUUR 1.1, 'n sinoptiese weerkaart.

Verskeie opsies word as moontlike antwoorde op die volgende vrae gegee. Kies die antwoord en skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (1.1.1–1.1.7) in die ANTWOORDEBOEK neer, byvoorbeeld 1.1.8 D.

MOENIE hierdie meervoudigekeuse-vrae op die ANTWOORDBLAD wat in die ANTWOORDEBOEK verskaf is, beantwoord nie.

1.1.1 Die wolkbedekking by weerstasie **X** kan as ... beskryf word.

- A gedeeltelik bewolk
- B wolklose toestande
- C betrokke
- D nie sigbaar nie

1.1.2 Die weer wat langs die vogfront voorkom, is oor die algemeen ...

- A swaar reënval.
- B sneeuval.
- C donderstorms.
- D hael.

1.1.3 Die troglyn word met ...-wolke geassosieer.

- A cumulus
- B cumulonimbus
- C stratus
- D altostratus

1.1.4 By **E** beweeg die warm, vogtige lug van lugdruksel **A** in 'n ... rigting.

- A noordoostelike
- B noordwestelike
- C suidoostelike
- D suidwestelike

1.1.5 Die windrigting by weerstasie **X** is ...

- A suidwes.
- B noordoos.
- C suidoos.
- D noordwes.

1.1.6 Die koue, droë lug van lugdrukkel **B** ...

- A wig vanaf die Atlantiese Oseaan in.
- B wig vanaf die Indiese Oseaan in.
- C sny onder lugdrukkel **C** in.
- D sny onder lugdrukkel **D** in.

1.1.7 Die vorm van die troglyn word deur ... bepaal.

- A verskille by weerstasie **X** en **Y**
- B die posisie van die Suid-Atlantiese Hoog
- C die inwagging van die Suid-Atlantiese Hoog
- D oneweredige verspreiding van koue en warm lugmassas

(7 x 1) (7)

1.2 Kies 'n term uit KOLOM B wat by die geomorfologiese beskrywing in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–I) langs die vraagnommer (1.2.1–1.2.8) in die ANTWOORDEBOEK neer, byvoorbeeld 1.2.9 J.

KOLOM A		KOLOM B	
1.2.1	'n Kleiner stroom wat by 'n rivier aansluit	A	grondwater
1.2.2	Hoogliggende gebied wat een dreineerbekken van 'n ander skei	B	interfluviale rif
1.2.3	Punt waar twee of meer strome by mekaar aansluit	C	waterskeiding
1.2.4	Lei tot turbulente stroomvloei	D	niedeurlatend
1.2.5	Gesteentes wat water hou	E	stroomversnellings
1.2.6	Water wat ondergronds insypel	F	poreus
1.2.7	Gesteentes wat nie toelaat dat water dit binnedring nie	G	watertafel
1.2.8	Boonste vlak van ondergrondse water	H	samevloeiing
		I	sytak

(8 x 1) (8)

- 1.3 Verwys na FIGUUR 1.3 wat op 'n satellietbeeld gebaseer is.
- 1.3.1 Identifiseer die laagdrukweerstelsel wat in die satellietbeeld getoon word. (1 x 1) (1)
- 1.3.2 Gee 'n bewys uit die satellietbeeld om jou antwoord op VRAAG 1.3.1 te ondersteun. (1 x 2) (2)
- 1.3.3 Gee 'n rede vir die rigting waarin hierdie laagdrukweerstelsel beweeg. (1 x 2) (2)
- 1.3.4 Waarom het hierdie laagdrukweerstelsel 'n groter invloed op Suid-Afrika in die winter? (1 x 2) (2)
- 1.3.5 Teken 'n benoemde deursnit van 'n kouefront wat met hierdie laagdrukweerstelsel geassosieer word. (4 x 1) (4)
- 1.3.6 Verduidelik hoe hierdie laagdrukweerstelsel 'n positiewe invloed op die ekonomie van die Suidwestelike Kaap het. (2 x 2) (4)
- 1.4 FIGUUR 1.4 toon die gemiddelde lugtemperatuurverspreiding in die Johannesburgse SSK.
- 1.4.1 Gee die gemiddelde temperatuur van die geboue in die Johannesburgse SSK. (1 x 1) (1)
- 1.4.2 Gee 'n rede vir die relatief hoë temperature van die geboue in die Johannesburgse SSK. (1 x 2) (2)
- 1.4.3 Verduidelik waarom die gemiddelde lugtemperatuur tussen die geboue effens laer as die temperatuur van die geboue is. (2 x 2) (4)
- 1.4.4 Skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls, waarin jy maniere voorstel waarop die Johannesburgse SSK herontwikkel kan word EN hoe alternatiewe tipes materiaal gebruik kan word om die hoeveelheid hitte wat in die stad gegenereer word, te verminder. (4 x 2) (8)
- 1.5 Verwys na FIGUUR 1.5 wat oppervlakafloppatrone uitbeeld.
- 1.5.1 Definieer die term *oppervlakafloop*. (1 x 1) (1)
- 1.5.2 In watter landskap is die hoogste oppervlakafloop aangeteken? (1 x 1) (1)
- 1.5.3 Noem waarom die oppervlakafloop in die landskap wat jy in VRAAG 1.5.2 gekies het, hoër is in vergelyking met die ander twee oppervlakke. (1 x 2) (2)

- 1.5.4 Vergelyk die afloop op die bewerkte oppervlak (50–60%) met die afloop van die beboste oppervlak (10–20%).
- (a) Hoe het die infiltrasieproses die verskil in die aangetekende oppervlakafloop beïnvloed? (1 x 2) (2)
- (b) Beskryf die impak van die infiltrasievlak op die grondwatervlakke vir beide oppervlak **B** en **C**. (2 x 2) (4)
- 1.5.5 Stel voor hoe verhoogde afloop bestuur kan word deur na stedelike en bewerkte oppervlakke te verwys, soos in die diagram getoon. (2 x 2) (4)
- 1.6 Verwys na FIGUUR 1.6 wat stroomroof illustreer.
- 1.6.1 Definieer die term *stroomroof*. (1 x 1) (1)
- 1.6.2 Watter bewys in skets **A** dui daarop dat stroomroof waarskynlik sal plaasvind? (1 x 1) (1)
- 1.6.3 Noem TWEE fisiese veranderinge wat rivier **A** sal ondergaan nadat stroomroof plaasgevind het. (2 x 1) (2)
- 1.6.4 Noem TWEE moontlike toestande wat daartoe gelei het dat rivier **A** die roofstroom is. (2 x 2) (4)
- 1.6.5 Skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls om te beskryf hoe die verminderde watervolume 'n negatiewe invloed op die boerderygemeenskap by **B** sal hê. (4 x 2) (8)
- [75]**

VRAAG 2

- 2.1 Bestudeer FIGUUR 2.1, gebaseer op 'n diagram wat die invloed van die plato op Suid-Afrika se weer en klimaat toon.
- 2.1.1 Dui skets **X** of **Y** 'n somertoestand aan?
- 2.1.2 Benoem lugdrukssel **A**.
- 2.1.3 Benoem die oseaan waaroor lugdrukssel **A** geleë is.
- 2.1.4 Benoem lugdrukssel **C**.
- 2.1.5 Word lugdrukssel **B** met stygende of dalende lug geassosieer?
- 2.1.6 Sal wolklose en stabiele toestande in skets **X** of skets **Y** voorkom?
- 2.1.7 Gee 'n sterk of 'n swak daling van lug aanleiding tot die posisie van die inversielaag in skets **Y**?
- 2.1.8 Moet die inversielaag bokant of onderkant die plato wees sodat reën oor die binneland kan voorkom? (8 x 1) (8)

- 2.2 Pas die stellings hieronder by die diagramme van fluviale verskynsels wat **A, B, C** en **D** in FIGUUR 2.2 gemerk is.
- 2.2.1 Die rivier kan tot die vorming van hoefystermere lei.
- 2.2.2 Vertikale erosie is dominant in hierdie diagram.
- 2.2.3 Die rivier toon hoofsaaklik 'n goed ontwikkelde, kronkelende stroomkanaalpatroon.
- 2.2.4 Die rivier set slik op die rivierbedding af en vorm 'n gevlegte stroompatroon.
- 2.2.5 Rivierafsetting/-deponering is in die vorm van 'n waaier.
- 2.2.6 Die rivier is besig om te verjong.
- 2.2.7 Die rivier is in sy boloop. (7 x 1) (7)
- 2.3 Bestudeer FIGUUR 2.3 wat hellingwinde toon.
- 2.3.1 Benoem hellingwind **A**. (1 x 1) (1)
- 2.3.2 Noem EEN faktor wat vir die beweging van hellingwind **A** verantwoordelik is, soos in FIGUUR 2.3 getoon. (1 x 1) (1)
- 2.3.3 Watter invloed het die ongelyke hellings op die lug wat teen die helling af beweeg? (1 x 2) (2)
- 2.3.4 Verduidelik waarom 'n temperatuurinversie snags in 'n vallei voorkom. (2 x 2) (4)
- 2.3.5 Bespreek, in 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls, hoe hellingwind **A** beide 'n positiewe en negatiewe invloed op plantegroei op die valleibodem kan hê. (4 x 2) (8)
- 2.4 Bestudeer FIGUUR 2.4 wat op orkane gebaseer is.
- 2.4.1 Gee 'n bewys wat daarop dui dat die toestande wat in die satellietbeeld getoon word, in die Noordelike Halfrond voorgekom het. (1 x 1) (1)
- 2.4.2 Wat is die beraamde hoogte van die wolke rondom die oog? (1 x 1) (1)
- 2.4.3 Gee 'n rede vir die gebrek aan wolke in die oog. (1 x 2) (2)
- 2.4.4 Wat is die energiebron wat hierdie orkaan laat beweeg? (1 x 2) (2)
- 2.4.5 Beskryf die tipe weerstoestande wat die oog omring. (2 x 2) (4)

- 2.4.6 Teken 'n eenvoudige, benoemde boaansig-skets van die geïllustreerde orkaan en dui die volgende duidelik aan:
- (a) Lugbeweging rondom die oog (1 x 2) (2)
 - (b) Die gevaarlike halfsirkel (gebied waar die meeste skade aangerig sal word wanneer dit die land bereik) (1 x 2) (2)
- 2.5 Bestudeer die grafiese voorstelling van stroomafloop in die verskillende stadiums van 'n dreineerbekken.
- 2.5.1 Definieer die term *stroomafloop*. (1 x 1) (1)
 - 2.5.2 In watter loop is die stroomkanaal op sy wydste? (1 x 1) (1)
 - 2.5.3 Gee 'n moontlike verduideliking vir jou antwoord op VRAAG 2.6.2. (1 x 2) (2)
 - 2.5.4 Gee TWEE redes vir die toename in stroomafloop vanaf die boploop na die benedeloop. (2 x 2) (4)
 - 2.5.5 In 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls, beskryf en verduidelik die impak van 'n toename in reënval op die diepte en breedte van die rivier in die benedeloop. (4 x 2) (8)
- 2.6 FIGUUR 2.6 is 'n gevallestudie oor opvangs- en rivierbestuur. Lees die artikel aandagtig voordat jy die vrae wat volg, beantwoord.
- 2.6.1 Noem TWEE inisiatiewe wat die Working for Wetlands-program vir volhoubare rivierbestuur in Suid-Afrika ingestel het. (2 x 1) (2)
 - 2.6.2 Waarom is opvangsbestuursprogramme vir Suid-Afrikaanse riviere ingestel? (1 x 2) (2)
 - 2.6.3 Verduidelik die rol van vleilandherstel in die handhawing van 'n goeie watervoorraad in Suid-Afrikaanse riviere. (2 x 2) (4)
 - 2.6.4 Bespreek die negatiewe invloed van menslike aktiwiteite op opvangsgebiede in Suid-Afrika. (3 x 2) (6)
- [75]**

**AFDELING B: LANDELIKE EN STEDELIKE NEDERSETTINGS EN
SUID-AFRIKAANSE EKONOMIESE GEOGRAFIE**

Beantwoord ten minste EEN vraag in hierdie afdeling. Indien jy EEN vraag in AFDELING B beantwoord, moet jy TWEE vrae in AFDELING A beantwoord.

VRAAG 3

3.1 Verskeie opsies word as moontlike antwoorde op die volgende vrae gegee. Kies die antwoord en skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (3.1.1–3.1.7) in die ANTWOORDEBOEK neer, byvoorbeeld 3.1.8 D.

MOENIE hierdie meervoudigekeuse-vrae op die ANTWOORDBLAD wat in die ANTWOORDEBOEK verskaf is, beantwoord nie.

3.1.1 'n Los groepering van plaasopstalle word 'n ... genoem.

- A boeredorpie
- B gehuggie
- C metropool
- D dorp

3.1.2 Die presiese grond waarop 'n nedersetting gebou word:

- A Ligging
- B Standplaas
- C Situasië
- D Gebied

3.1.3 Nedersettingdigtheid verwys na die getal nedersettings per ...

- A m².
- B km².
- C cm².
- D mm².

3.1.4 'n Kulturele faktor wat die ligging van 'n standplaas beïnvloed, is ...

- A water.
- B weiding.
- C brandstof.
- D godsdienst.

3.1.5 'n Nedersetting word as landelik geklassifiseer as gevolg van die ...

- A aantal mense wat in die nedersetting woon.
- B aantal hoë-orde-aktiwiteite.
- C funksie van die nedersetting.
- D aantal lae-orde-aktiwiteite.

3.1.6 Droëpunftnedersettings kom naby ... voor.

- A riviere
- B oases
- C moerasse
- D hoogliggende gebiede

3.1.7 'n Nedersetting wat geleë is langs 'n rivier waar dit maklik oorgesteek kan word:

- A Ontspanningsnedersetting
- B Poortnedersetting
- C Oorbrugpunftnedersetting
- D Kruispadnedersetting

(7 x 1) (7)

3.2 Kies 'n term uit KOLOM B wat by die beskrywing in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–I) langs die vraagnommer (3.2.1–3.2.8) in die ANTWOORDEBOEK neer, byvoorbeeld 3.2.9 J.

KOLOM A		KOLOM B	
3.2.1	Nywerhede wat groot en swaar grondstowwe gebruik	A	brugnywerheid
3.2.2	'n Meting van die goedere en dienste wat jaarliks in 'n land geproduseer kan word	B	ekonomiese resessie
3.2.3	Nywerheidsgebiede buite die kern wat vir ekonomiese ontwikkeling gesoneer is	C	onafhanklike nywerheid
3.2.4	Nywerhede wat nie van 'n ligging afhanklik is nie	D	nywerheidsdesentralisasie
3.2.5	'n Nywerheid wat tussen sy grondstofbron en sy markgebied geleë is	E	bruto binnelandse produk
3.2.6	'n Afname in ekonomiese aktiwiteit	F	uitvoermark
3.2.7	Markte wat binne 'n land vir plaaslike verbruik van produkte beskikbaar is	G	tuismark
3.2.8	Markte in 'n ander land, waar produkte verkoop word	H	alomteenwoordige nywerheid
		I	swaar nywerheid

(8 x 1) (8)

- 3.3 Verwys na FIGUUR 3.3, 'n spotprent oor die 1913 Naturelle Grond Wet in Suid-Afrika.
- 3.3.1 Definieer die term *grondrestitusie*. (1 x 1) (1)
- 3.3.2 Wat was die doel van die Naturelle Grond Wet, 1913 (Wet 27 van 1913)? (1 x 1) (1)
- 3.3.3 Wanneer is die 1913 Naturelle Grond Wet herroep? (1 x 1) (1)
- 3.3.4 Verduidelik waarom grondrestitusie op gepaste wyse met die slak verbind word. (2 x 2) (4)
- 3.3.5 Skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls en beskryf kortliks enkele van die faktore wat die grondhervormingsproses in Suid-Afrika vertraag het. (4 x 2) (8)
- 3.4 Verwys na FIGUUR 3.4, wat 'n sentrale plek en sy omliggende klante illustreer.
- 3.4.1 Wat is 'n *sentrale plek*? (1 x 1) (1)
- 3.4.2 Tref 'n duidelike onderskeid tussen *drempelbevolking* en *invloedsfeer*, soos in FIGUUR 3.4 getoon. (2 x 1) (2)
- 3.4.3 Verwys na klant **A**, **B** en **C**.
- (a) Indien al drie klante dieselfde produk by die sentrale plek koop, vir watter klant sal die produk duurder wees? (1 x 2) (2)
- (b) Gee 'n rede vir jou antwoord op VRAAG 3.4.3(a). (1 x 2) (2)
- 3.4.4 Verduidelik hoe die drempelbevolking 'n invloed op die winsgrens van 'n besigheid het. (2 x 2) (4)
- 3.4.5 Beskryf en verduidelik die impak van die ligging van 'n hoogs gespesialiseerde diens op die invloedsfeer van die sentrale plek. (2 x 2) (4)
- 3.5 Verwys na die foto oor boerdery op klein skaal in FIGUUR 3.5.
- 3.5.1 Definieer die term *kleinskaalse boer (kleinboer)*. (1)
- 3.5.2 (a) Sou jy die kleinskaalse boer in die foto as 'n bestaansboer of 'n kommersiële boer beskryf? (1 x 2) (2)
- (b) Gee EEN rede vir jou antwoord op VRAAG 3.5.3(a). (1 x 2) (2)
- 3.5.3 Beskryf EEN probleem wat die kleinskaalse boer ondervind, wat op die foto sigbaar is. (1 x 2) (2)
- 3.5.4 Skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls om die belangrikheid van boerdery op klein skaal vir plaaslike gemeenskappe te motiveer. (4 x 2) (8)

- 3.6 Verwys na FIGUUR 3.6, wat inligting oor die Durban-Pinetown-nywerheidstreek verskaf.
- 3.6.1 Watter bewys dui daarop dat Durban-Pinetown vinnig besig is om as 'n nywerheidstreek te groei? (1 x 1) (1)
- 3.6.2 Noem 'n grondstof wat nywerheids groei in hierdie streek ondersteun het. (1 x 1) (1)
- 3.6.3 Haal EEN van die hoofvoordele van die Cornubia-nywerheidspark in FIGUUR 3.6 aan. (1 x 1) (1)
- 3.6.4 Verduidelik hoe die voordeel, wat in VRAAG 3.6.3 geïdentifiseer is, plaaslike gemeenskappe sal help. (2 x 2) (4)
- 3.6.5 Hoe ondersteun die infrastruktuur in hierdie nywerheidstreek vinnige nywerheids groei? (2 x 2) (4)
- 3.6.6 Gebruik voorbeelde en verduidelik waarom hierdie nywerheidstreek baie vragverbrekingsnywerhede het. (2 x 2) (4)
- [75]**

VRAAG 4

- 4.1 Kies 'n term uit KOLOM B wat by die beskrywing in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–H) langs die vraagnommer (4.1.1–4.1.7) in die ANTWOORDEBOEK neer, byvoorbeeld 4.1.8 I.

KOLOM A		KOLOM B	
4.1.1	Grootste tipe landelike nedersetting	A	kernagtige nedersetting
4.1.2	Samesmelting van stede om 'n aaneenlopende stedelike gebied te vorm	B	megalopolis
		C	plaasopstal
4.1.3	Kleinste nedersettingstipe	D	boeredorpie
4.1.4	'n Enkele stad wat deur afhanklike dorpe omring word	E	dorp
		F	konurbasie
4.1.5	Kleinste tipe stedelike nedersetting	G	metropool
4.1.6	Wanneer geboue in 'n nedersetting 'n kompakte eenheid vorm	H	nedersettingsontwerp
4.1.7	Die grootste stedelike nedersettingstipe		

(7 x 1) (7)

4.2 Verwys na FIGUUR 4.2 oor ekonomiese geografie om hierdie vraag te beantwoord.

Kies die korrekte woord uit dié wat tussen hakies gegee word. Skryf slegs die woord langs die vraagnommer (4.2.1–4.2.8) in die ANTWOORDEBOEK neer.

- 4.2.1 Die (sekondêre/tersiêre) sektor verwys na die verskaffing van dienste.
- 4.2.2 Na onttrekking word waarde tot grondstowwe deur die (sekondêre/tersiêre) sektor gevoeg.
- 4.2.3 Ekonomiese groei in die primêre sektor het afgeneem as gevolg van die afname in (landbou/mynbou).
- 4.2.4 Die dienssektor wat die grootste groei getoon het, is (mynbou/finansies).
- 4.2.5 Die (sekondêre/tersiêre) sektor dra die minste tot die Suid-Afrikaanse ekonomie by.
- 4.2.6 Die mynbousektor het gegroei as gevolg van 'n toename in die produksie van (goud/platinum).
- 4.2.7 Die groei in handel is aan 'n groei in (vervaardiging/landbou) gekoppel.
- 4.2.8 Die sektor waartoe toerisme 'n bydrae maak, is die (sekondêre/tersiêre) sektor. (8 x 1) (8)

4.3 Verwys na FIGUUR 4.3 wat landelik-stedelike migrasie toon.

- 4.3.1 Definieer die term *landelik-stedelike migrasie*. (1 x 1) (1)
- 4.3.2 Waarom word 'n magneet in die diagram gebruik om landelik-stedelike migrasie uit te beeld? (1 x 1) (1)
- 4.3.3 Noem TWEE stootfaktore, wat in die diagram sigbaar is, wat landelik-stedelike migrasie tot gevolg het. (2 x 1) (2)
- 4.3.4 Noem TWEE maniere waarop landelik-stedelike migrasie die landelike gemeenskap negatief beïnvloed. (2 x 2) (4)
- 4.3.5 Bespreek, in 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls, volhoubare maatreëls wat in landelike gebiede ingestel kan word om landelik-stedelike migrasie te verminder. (4 x 2) (8)

- 4.4 Bestudeer FIGUUR 4.4 wat op 'n stedelike probleem gebaseer is.
- 4.4.1 Noem die stedelike probleem in die spotprent. (1 x 1) (1)
- 4.4.2 Watter frase in die spotprent suggereer dat die fietsryers vinniger as die motors beweeg? (1 x 1) (1)
- 4.4.3 Noem TWEE omgewingsinvloede van die probleem wat in VRAAG 4.4.1 geïdentifiseer is. (2 x 1) (2)
- 4.4.5 Gee TWEE redes waarom fietsbane al hoe belangriker word in die meeste stedelike grondgebruiksone. (2 x 2) (4)
- 4.4.6 Stel DRIE maniere voor waarop verkeersopeenhoping verminder kan word. (3 x 2) (6)
- 4.5 Verwys na die koerantuitreksel oor die Maputo-ontwikkelingskorridor.
- 4.5.1 Gee 'n bewys uit die uitreksel wat bevestig dat die Maputo-ontwikkelingskorridor 'n suksesvolle inisiatief is. (1 x 1) (1)
- 4.5.2 Watter kernnywerheidsgebied in Suid-Afrika vind die meeste baat by die Maputo-ontwikkelingskorridor? (1 x 1) (1)
- 4.5.3 Noem TWEE infrastruktuurfasiliteite wat die groei van die Maputo-ontwikkelingskorridor ondersteun. (2 x 1) (2)
- 4.5.4 Verwys na die stelling: 'Handel is hoofsaaklik uitgaande.'
- (a) Wat beteken die stelling *handel is uitgaande*? (1 x 2) (2)
- (b) Lewer kommentaar op waarom hierdie tipe handel vir Suid-Afrika voordelig is. (1 x 2) (2)
- 4.5.5 Verduidelik, in 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls, hoe Suid-Afrika en Mosambiek by die Maputo-ontwikkelingskorridor baat gevind het. (4 x 2) (8)
- 4.6 Verwys na die grafiese data oor die informele sektor in FIGUUR 4.6.
- 4.6.1 Definieer die term *informele sektor*. (1 x 1) (1)
- 4.6.2 Watter tendens toon die netto maandelikse inkomste vanaf 2008 tot 2016? (1 x 1) (1)
- 4.6.3 Stel TWEE redes voor vir die gedwonge verskuiwing van die handelsplek na 'n nuwe ligging. (2 x 2) (4)
- 4.6.4 Bespreek en verduidelik die negatiewe impak van enige EEN van die verswakkende werksomstandighede op werkers in die informele sektor. (2 x 2) (4)
- 4.6.5 Waarom is vroulike werkers belangrik vir die informele sektor van die ekonomie? (2 x 2) (4)

TOTAAL: 225

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

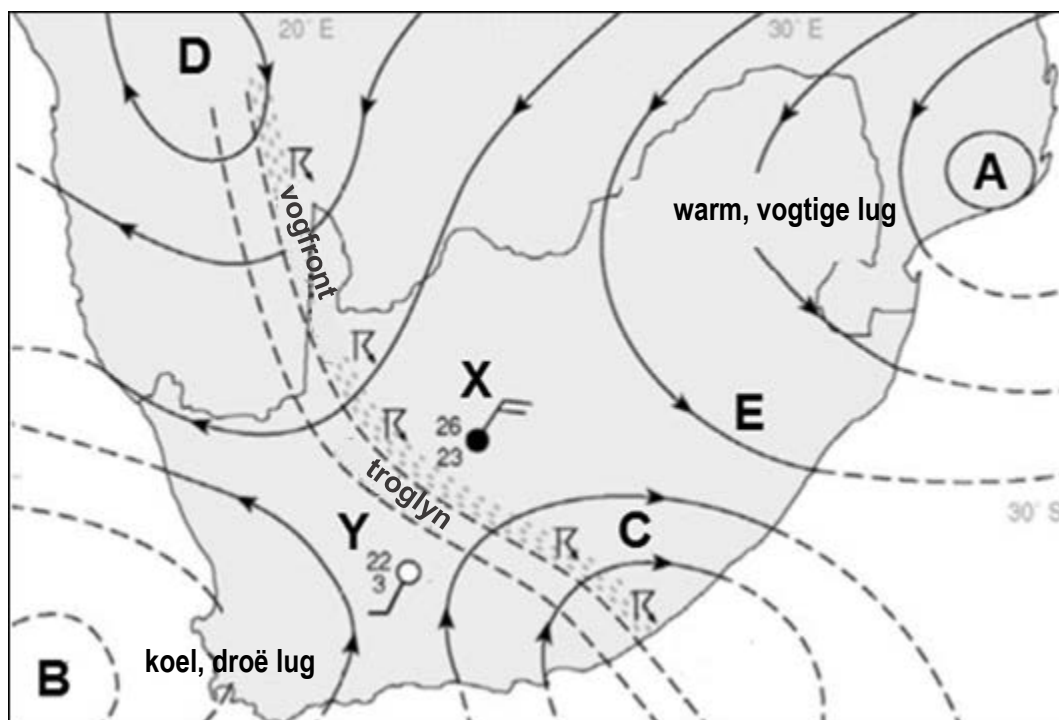
GEOGRAFIE V1

2017

BYLAE

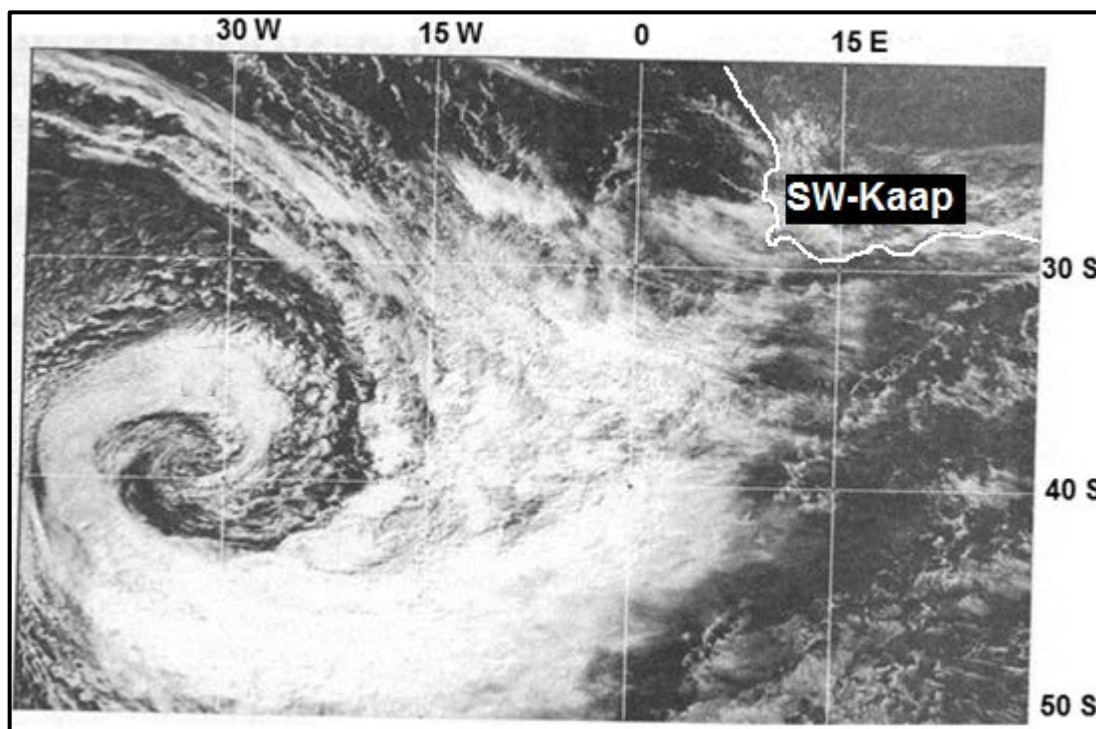
Hierdie bylae bestaan uit 11 bladsye.

FIGUUR 1.1: SINOPTIESE WEERKAART

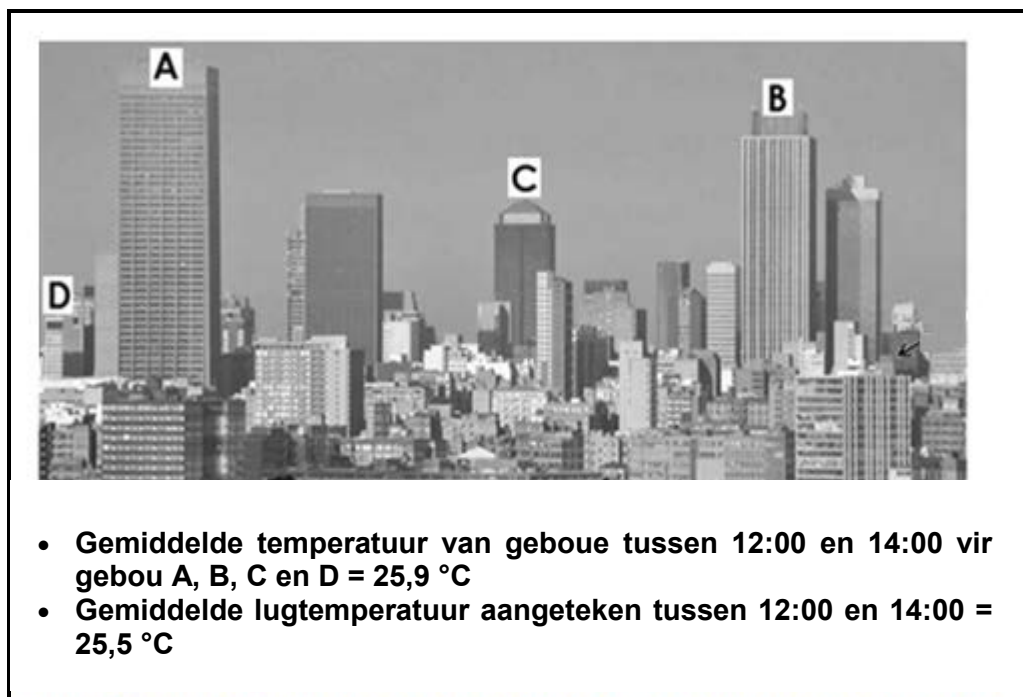
[Bron: Suid-Afrikaanse Weerdiens]

FIGUUR 1.3: SATELLIETBEELD

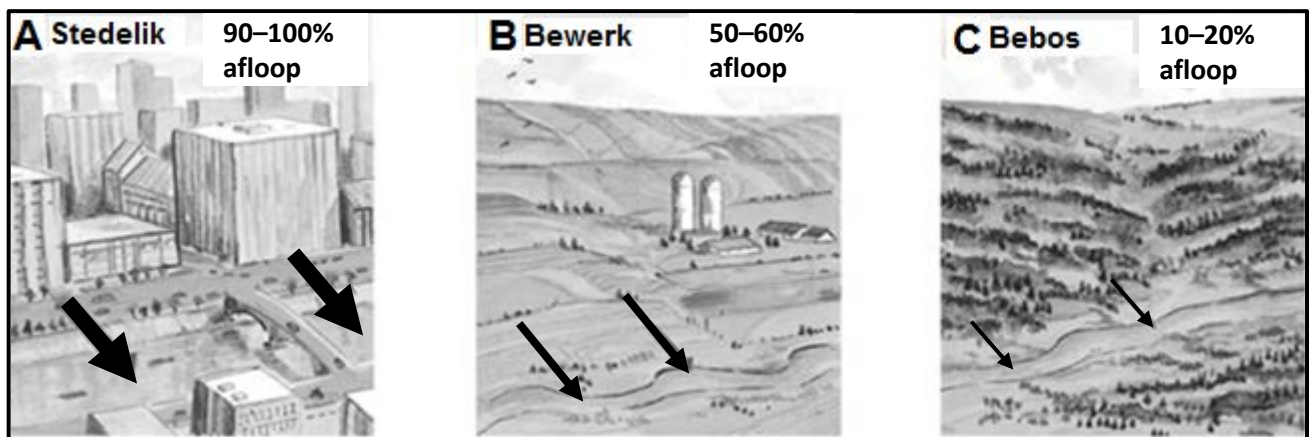
[Bron: Suid-Afrikaanse Weerdiens]

FIGUUR 1.4: GEMIDDELTE LUGTEMPERATUURVERSPREIDING IN DIE JOHANNESBURGSE SSK

[Bron: joburgeastexpress.co.za]

FIGUUR 1.5: OPPERVLAKAFLOOPPATRONE

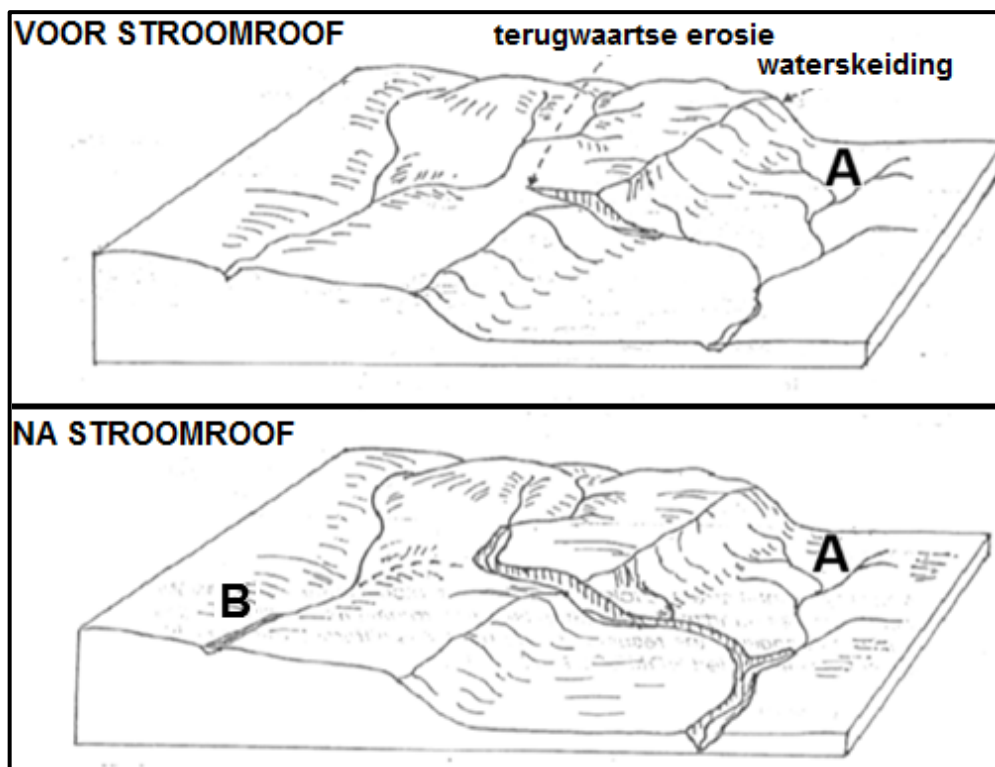

→ Afloop

Die dikte van die pyl verwys na die volume water

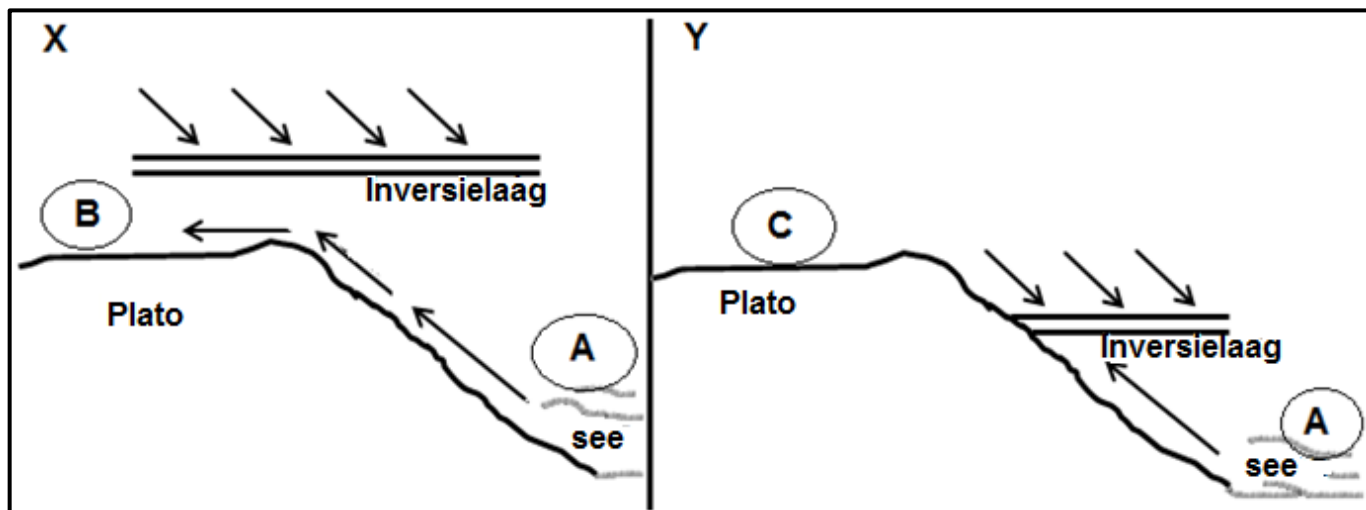
[Aangepas uit McKnight's Physical Geography: A Landscape Appreciation, 10de uitgawe]

FIGUUR 1.6: STROOMROOF

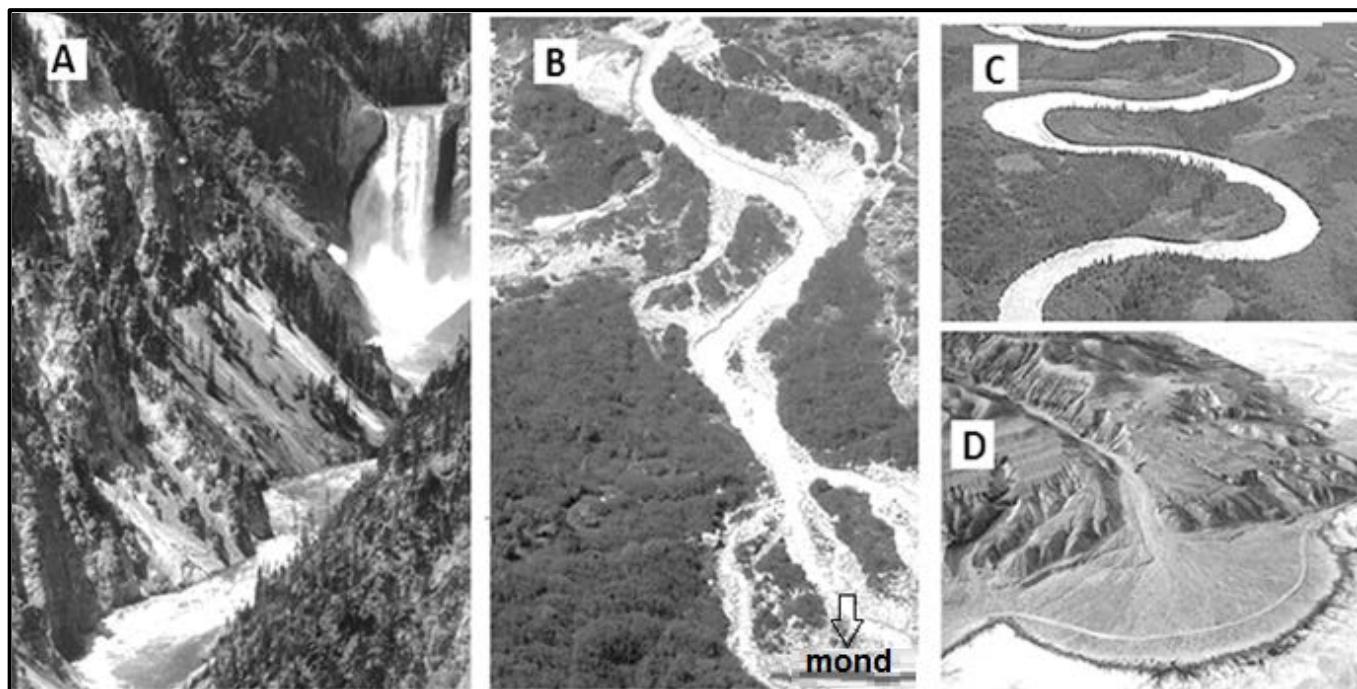
[Aangepas uit ecoursesonlineiasri.com]

FIGUUR 2.1: DIE INVLOED VAN DIE PLATO OP SUID-AFRIKA SE WEER EN KLIMAAT

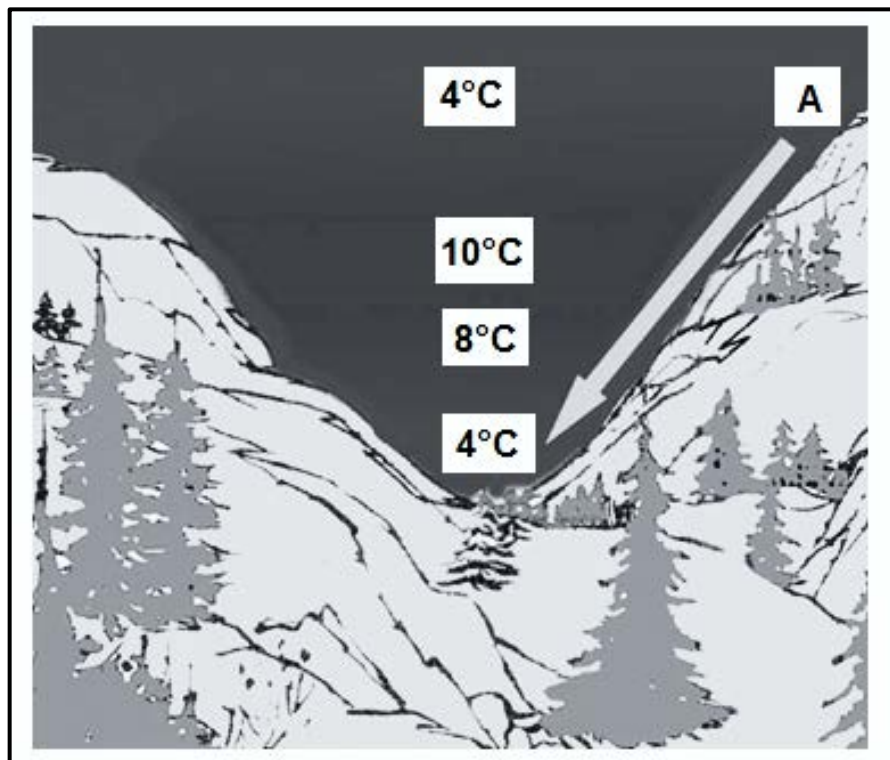
[Bron: Eksaminator se eie skets]

FIGUUR 2.2: FLUVIALE VERSKYNSELS

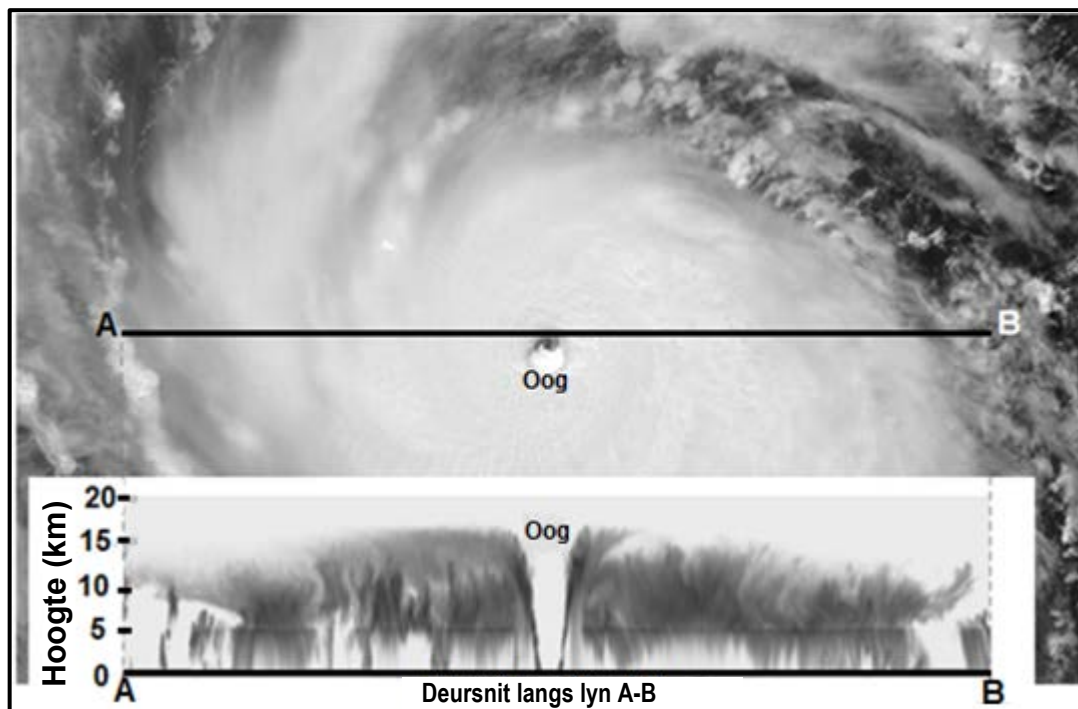
[Aangepas uit McKnight's Physical Geography: A Landscape Appreciation, 10de uitgawe]

FIGUUR 2.3: HELLINGWINDE

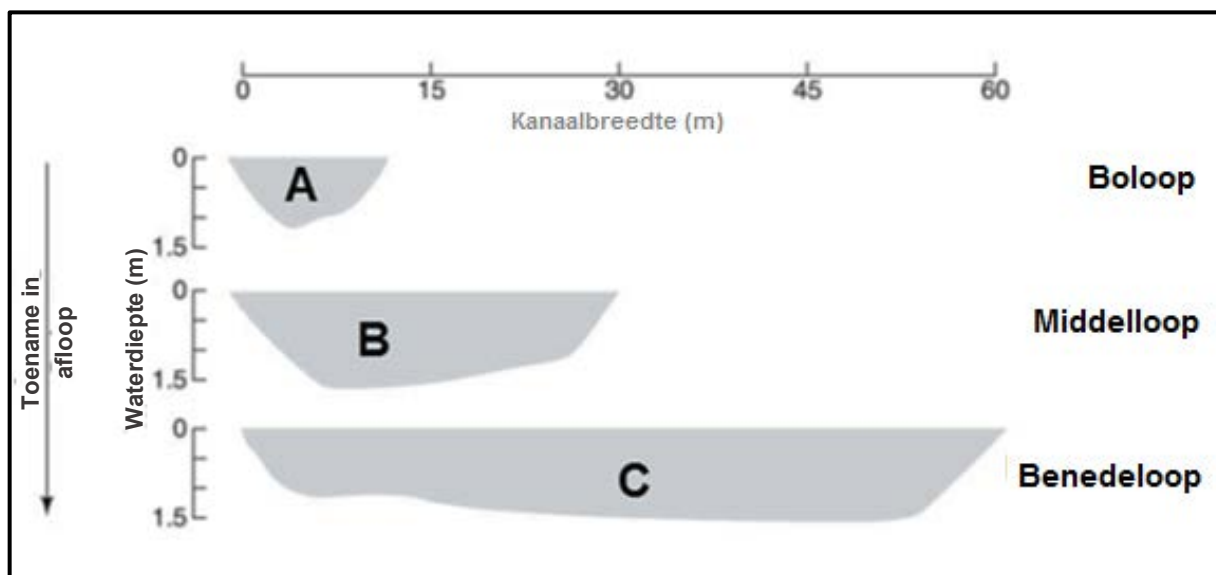
[Aangepas uit islandnet.com]

FIGUUR 2.4: ORKANE

[Bron: <http://earthobservatory.nasa.gov/Features/Gallery/cloudsat.php?all=y>]

FIGUUR 2.5: STROOMAFLOOP

[Aangepas uit McKnight's Physical Geography: A Landscape Appreciation, 10de uitgawe]

FIGUUR 2.6: OPVANGS- EN RIVIERBESTUUR**GEVALLESTUDIE OOR OPVANGS- EN RIVIERBESTUUR:
WORKING FOR WETLANDS**

Die Working for Wetlands-program funksioneer in al die hoofopvangsgebiede en dek baie van die Suid-Afrikaanse rivierbekkens.

Die helfte van die vleilande verlore

65% van Suid-Afrika ontvang minder as 500 mm gemiddelde reënval per jaar, wat beteken dat daar altyd 'n risiko van droogte is.

Toekomstige projeksies dui aan dat die land se waterbehoefte teen 2025 die voorsiening daarvan sal oortref, tensy ernstige maatreëls getref word om die hulpbron meer volhoubaar te bestuur.

Daar is reeds groot probleme ten opsigte van aanbod en gehalte, met 'n geskatte 8 miljoen Suid-Afrikaners wat tans geen toegang tot drinkbare water het nie.

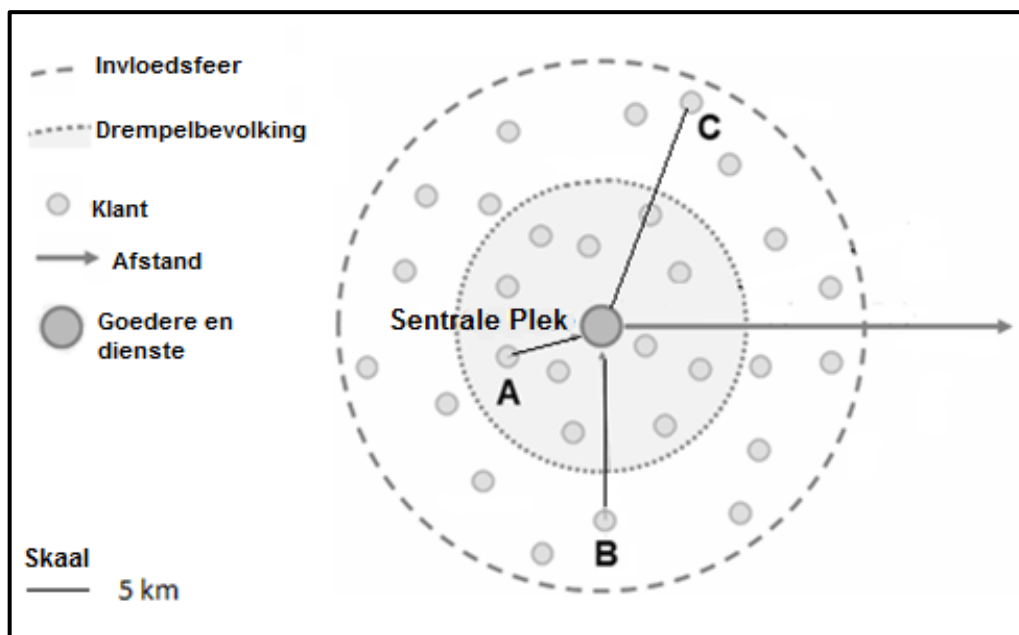
Dit is teen hierdie agtergrond dat die Suid-Afrikaanse regering, in samewerking met die WWF en andere, opvangsbestuurprogramme van stapel gestuur het. Dit sluit die beheer van dorstige uitheemse plant-infestasies en vleilandherstel regoor die land in.

[Bron: http://wwf.panda.org/about_our_earth/about_freshwater/rivers/irbm/cases/southafrica_river_case_study_cfm/]

FIGUUR 3.3: 1913 NATURELLE GROND WET

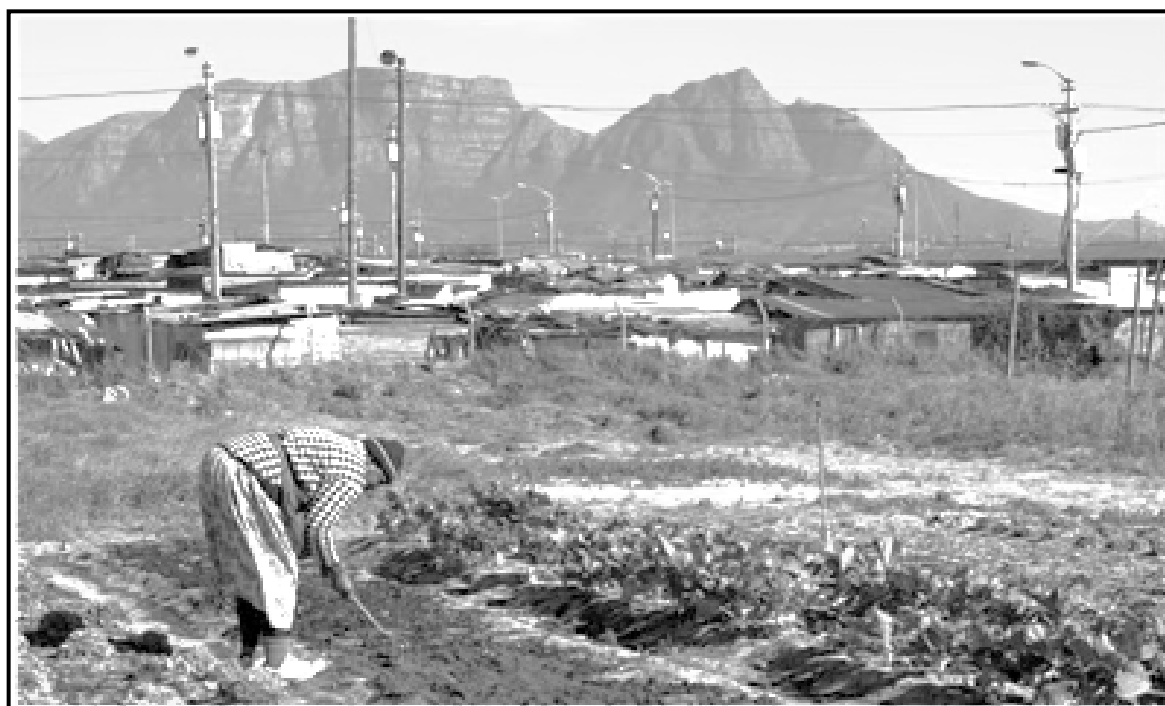
[Bron: zapiro.com]

FIGUUR 3.4: 'N SENTRALE PLEK EN SY OMLIGGENDE KLANTE

[Aangepas uit www.settlementgeography.com]

FIGUUR 3.5: BOERDERY OP KLEIN SKAAL

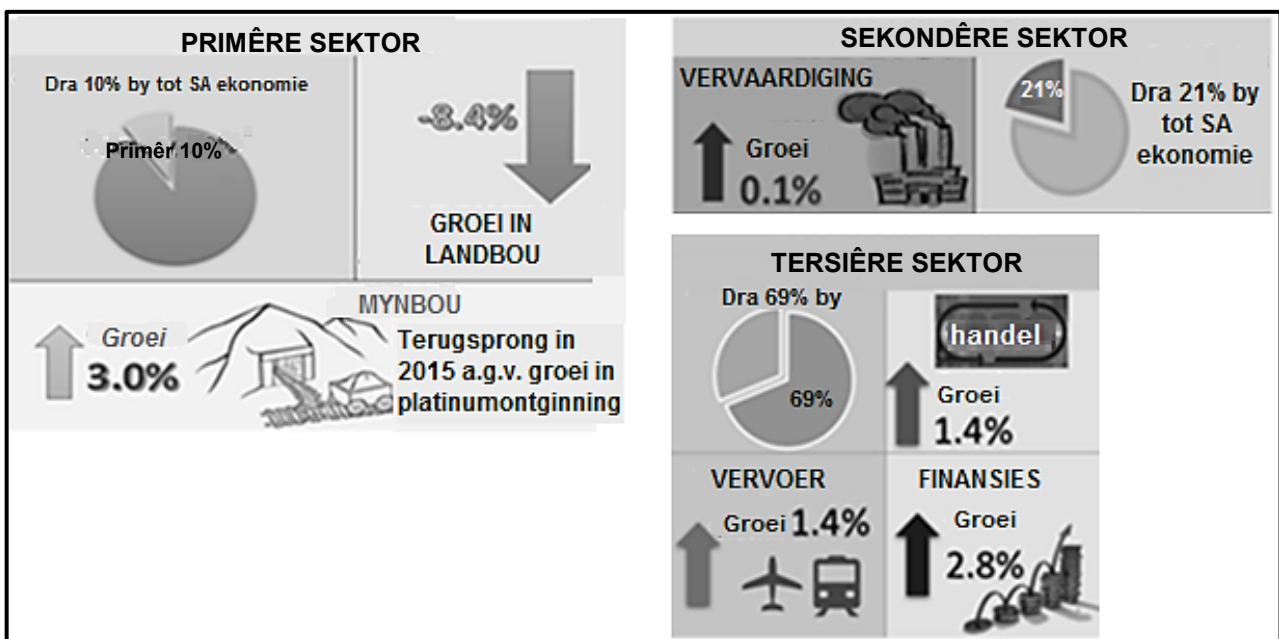
[Bron: *Sunday Times*]

FIGUUR 3.6: DURBAN-PINETOWN-NYWERHEIDSTREEK

Die Durban-Pinetown-nywerheidstreek is die kern van nywerheidsontwikkeling langs die kus van KwaZulu-Natal. Agt nuwe nywerheidsgebiede is in hierdie nywerheidstreek ontwikkel. Een van hierdie nywerheidsgebiede, Cornubia-nywerheidspark, sal volgens die ontwikkelaars 36 000 nuwe werksgeleenthede skep. 'n Addisionele 370 000 korttermyn-konstruksiewerksgeleenthede sal ook in die Cornubia-nywerheidspark geskep word.

[Aangepas uit Wikimedia.org]

FIGUUR 4.2: EKONOMIESE GEOGRAFIE

[Bron: Eksaminator se inligtingsgrafiek]

FIGUUR 4.3: LANDELIK-STEDELIKE MIGRASIE

[Bron: Eksaminator se inligtingsgrafiek]

FIGUUR 4.4: 'N STEDELIKE PROBLEEM[Aangepas uit streetsblog.org]**FIGUUR 4.5: MAPUTO-ONTWIKKELINGSKORRIDOR**

Die Maputo-korridor is 'n vervoerkorridor wat die ooskushawe van Maputo in Mosambiek met die hoogs geïndustrialiseerde en produktiewe streke van Gauteng in Suid-Afrika verbind. Die sleutelemente van hierdie vervoerkorridor is die N4-tolpad, die spoor, die Lebombo/Ressano Garcia-grenspas en die Maputo-hawe se hawe- en terminaalafsluite.

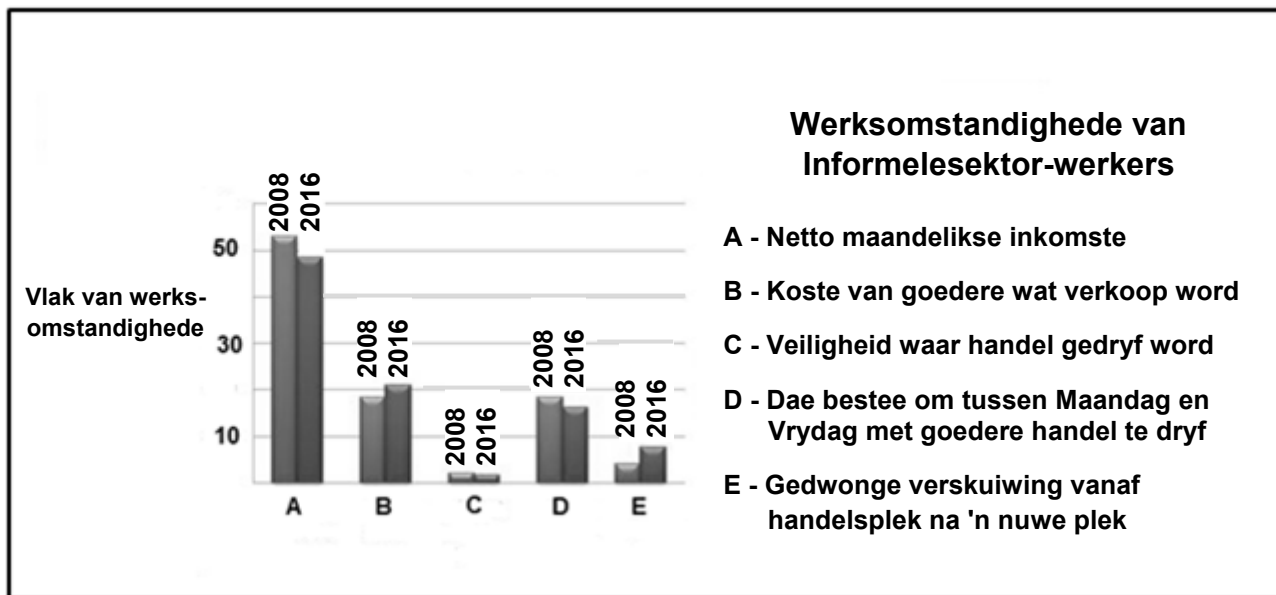
Die Maputo-korridor is kort, gemeet aan Afrika-korridorstandaarde. Dit is padlans tussen Maputo en Johannesburg slegs 590 km lank en 581 km per spoor. Dit word al hoe meer strategies omdat dit vir Suid-Afrikaanse uitvoerders die kortste roete na 'n hawe langs hierdie korridor is.

Die Maputo-hawe verskaf die kortste toegang tussen die Indiese en Verre-Oosterse markte en dit ondersteun die Suid-Afrikaanse streekshawekerne in 'n meerdoelige hawe met 15 terminale. Dit is 'n uiters besige handelskorridor, ten spyte van die kort afstand.

Handel tussen Suid-Afrika en Mosambiek in 2011 het R25,1 miljard beloop. 'n Totaal van 4,6 miljoen mense, 730 000 voertuie en 87 000 vragmotors gaan jaarliks oor die grens deur die Lebombo/Ressano Garcia-grenspas Mosambiek binne. Handel is grootliks uitgaande.

[Bron: Ecdpm.org/greatinsights]

FIGUUR 4.6: INFORMELE SEKTOR

[Bron: Eksaminator se inligtingsgrafiek]

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

GEOGRAFIE V1

2017

NASIENRIGLYNE

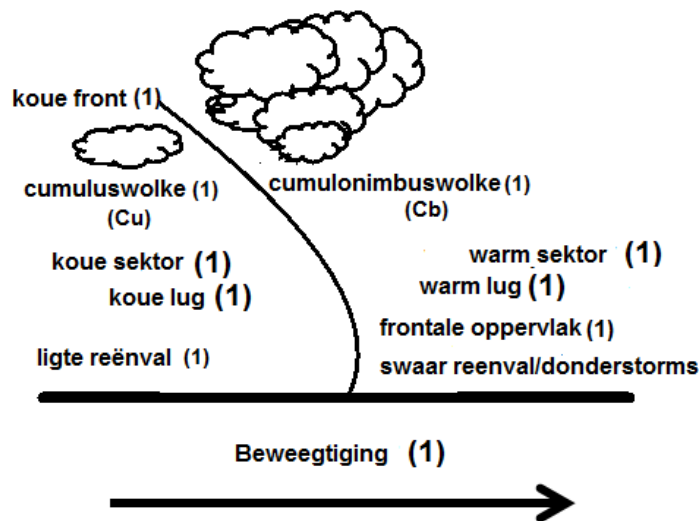
PUNTE: 225

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 23 bladsye.

AFDELING A: KLIMAAT, WEER EN GEOMORFOLOGIE**VRAAG 1**

1.1	1.1.1	C/betrokke (1)	
	1.1.2	C/donderstorms (1)	
	1.1.3	B/cumulonimbus (1)	
	1.1.4	C/suidoostelike (1)	
	1.1.5	B/noordoos (1)	
	1.1.6	A/rug in vanaf die Atlantiese oseaan (1)	
	1.1.7	D/oneweredige verspreiding van koue en warm lugmassas (1)	(7 x 1) (7)
1.2	1.2.1	I/Sytak (1)	
	1.2.2	C/Waterskeiding (1)	
	1.2.3	H/Samevloeiing (1)	
	1.2.4	E/Stroomversnellings (1)	
	1.2.5	F/Poreus (1)	
	1.2.6	A/Grondwater (1)	
	1.2.7	D/Ondeurlatend (1)	
	1.2.8	G/Watertafel (1)	(8 x 1) (8)
1.3	1.3.1	Middelbreedte sikloon /Frontale depressie(1)
AANVAAR: middelbreedte depressie/ekstra-tropiese sikloon/gematigde sikloon (1)	(1 x 1) (1)
	1.3.2	Posisie: lê tussen 30°S en 50°S (2)
W/WSW van Suid-Afrika geleë (2)
Teenwoordigheid van die kouefront (2)
Die vorm van die wolke (2)
[ENIGE EEN]	(1 x 2) (2)

- 1.3.3 Aangedryf deur westewinde (westelike windgordel) en beweeg dus van wes na oos/ooswaarts (2) (1 x 2) (2)
- 1.3.4 Noordwaartse migrasie van windgordels tydens Suid-Afrikaanse winter (2)
Noordwaartse migrasie van westewindgordel tydens Suid-Afrikaanse winter (2)
Middelbreedte sikloon skuif saam noordwaarts tydens Suid-Afrikaanse winter en beweeg oor die land / nader na die land (2)
Middelbreedte sikloon skuif noordwaarts a.g.v. die oënskynlike noordwaartse beweging van die son en beweeg oor die land / nader na die land (2)
[ENIGE EEN] (1 x 2) (2)
- 1.3.5

[1 punt vir diagram toon 'n steil gradiënt en enige 3 byskrifte](4 x 1) (4)

- 1.3.6 Verhoogde reënval vergroot graanoeste (2)
Toename in die groei van handelsprodukte vir beide grootskaal- en kleinskaalse boere in die winter (2)
Verhoogde reënval verbeter damwatervlakke en meer water is beskikbaar vir landbou in die Suidweskaap (2)
Groter verskeidenheid gewasse (2)
Water beskikbaar vir besproeiing en verlaag produksiekoste (2)
Sneeubedekte bergpieke lok toeriste (2)
Water kan opgegaar word om gebruik te word tydens die droë somermaande en die ekonomie aan die gang te hou (2)
Meer water vir nywerhede (2)
Meer water vir hidro-elektrisiteit verlaag produksiekoste (2)
Laer temperature verlaag produksiekoste (2)
Verhoog die voedselsekerheidsvlakke (2)
[ENIGE TWEE – MOET VERBAND HOU MET DIE LAAGDRUK SISTEM EN DIE EKONOMIE] (2 x 2) (4)

- 1.4 1.4.1 25,9 °C (1) (1 x 1) (1)
- 1.4.2 Die materiaal (beton, glas en staal) wat gebruik word om geboue in die SSK mee te bou behou meer hitte (2)
Kunsmatige lugversorging (klimaatskontrole) skep 'n mikroklimaat in elke gebou (2)
Die gebruik van nie-reflekerende verf (2)
Hoë geboue skep groter oppervlaktes wat verhit kan word (2)
Hoë geboue reflekteer meer hitte tussen die geboue weens die groter oppervlakte wat verhit word (2)
Vroeg soggens en laatmiddag tref die sonstrale die hoë geboue teen reghoeke en hitte word op die geboue gekonsentreer (2)
Die hoë geboue digtheid behou meer hitte a.g.v. die veelvoudige reflekering van hitte (2)
Die plat, geslote dakke keer hitte binne geboue vas (2)
[ENIGE EEN] (1 x 2) (2)
- 1.4.3 Die temperatuur tussen die geboue is effens koeler a.g.v. die kanalisering van lug/wind tussen die geboue (2)
Meer skaduwees tussen geboue (2)
Plante tussen geboue bevorder transpirasie en daarom evaporasie en afkoeling van lug (2)
Lug tussen die geboue koel af a.g.v. van styging (2)
Snags koel die atmosfeer gouer af terwyl die geboue hitte behou (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)
- 1.4.4 **SSK Herontwikkeling**
Skep meer groengordels rondom die SSK in oop ruimtes, bv. Parke/tuine (2)
Die skep van daktuine op hoë geboue moet aangemoedig word (2)
Groot potplante/bome by kruisings tussen hoë geboue (2)
Gebruik van geplaveide oppervlaktes (plaveiblokke) eerder as teer-oppervlaktes(2)
Vermindering van vervoerroetes in die kern van die SSK (2)
Vinnige vervoersisteme om verkeer te verminder (2)
Die ontwikkeling van ringpaaie verminder verkeer in die SSK (2)
Waterfokuspunte om temperature te verlaag (2)
Vermindering/verwydering van oop vure vir kosmaakdoeleindes in die kern van die SSK (2)
Moedig geboue met ondergrondse parkering aan (2)
Hersonering van die SSK om nywerhede aan te moedig om buite die stadsgrense te vestig (nywerheidsdesentralisasie) (2)
Kommersiële desentralisasie (2)

Alternatiewe Tipes Materiaal

Moedig gebruik van meer deurlaatbare materiaal aan wat minder hitte behou (2)

Gebruik van sagter beligting eerder as hoë watt skerp beligtinggloeilampe (2)

Moedig die gebruik van ligter klere verf op hoë geboue aan wat minder hitte absorbeer (2)

Gebruik reflekerende verf (2)

Gebruik van sinkplate op dakke eerder as metaal (2)

[ENIGE VIER – MOET VERWYS NA BEIDE SSG HERONTWIKKELING EN ALTERNATIEWE BOUMATERIAAL] (4 x 2) (8)

- 1.5 1.5.1 Water wat oor die aardoppervlak na reën bui beweeg (1)
[KONSEP] (1 x 1) (1)
- 1.5.2 Stedelik/A (1) (1 x 1) (1)
- 1.5.3 Die ondeurlaatbare stadsoppervlak moedig meer oppervlakafloop as infiltrasie aan (2)
Dreineerstelsels in stedelike gebiede is mensgemaak (2)
Oppervlakvloei word kunsmatig gekanaliseer (2)
Minder wrywing met betonoppervlaktes moedig afloop aan (2)
Gebrek aan oppervlaktes wat met plantegroei bedek is moedig afloop aan (2)
Uitvoer van riviere met sement (kanalisering) verhoog oppervlakvloei, want infiltrasie verlaag (2)
[ENIGE EEN] (1 x 2) (2)
- 1.5.4 (a) Die beboste oppervlak (C) het meer plantegroei en verhoog dus die tempo van onderskepping wat tot minder afloop lei (2)
Meer water word tussen plante en bome in die beboste gebied vasgevang wat die tempo van onderskepping verhoog en afloop verminder (2)
Die beboste gebied het 'n hoë plantegroeidigtheid en daarom 'n beter vermoë om water te onderskep wat tot 'n laer afloop aanleiding gee (2)
OF
Die bewerkte lande (B) het minder obstruksies wat oppervlakvloei en dit verlaag die onderskeppingstempo en afloop sal dus verhoog (2)
Bewerkte landoppervlaktes het minder plantegroei wat tot 'n laer onderskeppingsvlak lei en dus sal afloop verhoog (2)
[ENIGE EEN] (1 x 2) (2)
- (b) **Oppervlak B** - Minder infiltrasie dus sal grondwatervlakke minder wees (2)
Oppervlak C - Meer infiltrasie dus sal grondwatervlakke hoër wees (2)
(2 x 2) (4)

1.5.5 **Stedelik**

Meer plantegroei om die oormatige afloop te onderskep en infiltrasie aan te moedig (2)

Skep groengordels (2)

Gebruik poreuse boumateriaal op die grond om infiltrasie te verhoog (2)

Dreineer-en stormwaterpype (2)

Bewerk

Meer grondbedekking tussen ry-gewasse verminder afloop (2)

Bou terrasse teen hellings om te verseker dat afloop teruggehou word (2)

Ploeg saam met die kontoere (2)

Gewasrotasie om grondstabiliteit te behou om infiltrasie te verhoog (2)

Maak die grond in bewerkte gebiede los om infiltrasie te verhoog (2)

Ontwikkel vore (2)

Toename in kompos (2)

[MOET NA BEIDE STEDELIK EN BEWERK VERWYS] (2 x 2) (4)

1.6 1.6.1 Wanneer 'n meer energieke stroom die bo-loop van die minder energieke stroom onderskep (1)

Wanneer een rivier die bloop van 'n ander rivier steel (1)

Wanneer 'n rivier op 'n laer vlak die water van 'n rivier op 'n hoër vlak onderskep (1)

[KONSEP]

[ENIGE EEN] (1 x 1) (1)

1.6.2 Terugwaartse erosie vind plaas (1)

Die sytak van rivier A kerf terug deur die waterskeiding (1)

[ENIGE EEN] (1 x 1) (1)

1.6.3 Groter volume water (1)

Erosievermoë verhoog (1)

Dreineerbekken vergroot (1)

Sal verjong /Meer energieke stroom /Groter stroomsnelheid (1)

[ENIGE TWEE] (2 x 1) (2)

1.6.4 Rivier A vloei op 'n laer vlak as rivier B (2)

Rivier A vloei waarskynlik oor sagter rots (erodeer dus vinniger) as rivier B (2)

Rivier A is moontlik in 'n hoër reënvalgebied as rivier B (2)

Sytakke van rivier A vloei teen 'n steiler helling as rivier B (2)

Rivier A het 'n groter erosievermoë (2)

Hoër stroomvolume/hoër stroomorde (2)

[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

- 1.6.5 Minder water vir besproeiing van gewasse (2)
Oeste verklein a.g.v min water (2)
Duurder om genoeg water te bekom (2)
Minder oorstromings verlaag natuurlike bemesting van grond (2)
Insetkoste om te boer verhoog (2)
Boerdery is nie meer ekonomies volhoubaar nie (2)
Verlies aan werk omdat boerdery afneem (2)
Verlies aan inkomste omdat oeste verminder (2)
Armoede verhoog a.g.v 'n tekort aan gewasse om te verkoop (2)
Landelik-stedelike migrasie begin (2)
Tekort aan huishoudelike water (2)
Tekort aan ontspanningsaktiwiteite (2)
Armoede neem toe a.g.v 'n tekort aan voedsel (voedselonsekerheid) (2)

[ENIGE VIER]

(4 x 2) (8)

[75]

VRAAG 2

2.1	2.1.1	X (1)	
	2.1.2	Suid-Indiese Hoogdrukseel/Mauritius-hoogdrukseel (1)	
	2.1.3	Indiese Oseaan (1)	
	2.1.4	Kalahari-hoogdrukseel/Kontinentale Hoogdrukseel (1)	
	2.1.5	stygende (1)	
	2.1.6	Y (1)	
	2.1.7	swak (1)	
	2.1.8	bokant (1)	(8 x 1) (8)
2.2	2.2.1	C (1)	
	2.2.2	A (1)	
	2.2.3	C (1)	
	2.2.4	B (1)	
	2.2.5	D (1)	
	2.2.6	A (1)	
	2.2.7	A (1)	(7 x 1) (7)
2.3	2.3.1	Katabatiese
(AANVAAR - Hellingdalende wind/Gravitasie wind) (1)	(1 x 1) (1)
	2.3.2	Koue lug word dig en sink (1)
Gravitasie (1)
Lugdrukverskille by die kruin en op die valleibodem / Drukgradient ontstaan (1)
[ENIGE EEN]	(1 x 1) (1)
	2.3.3	Wrywing (2)
Vertraag die afwaartse beweging van lug (2)
[ENIGE EEN]	(1 x 2) (2)

- 2.3.4 Die digte, koeler lug versamel op die valleibodem (2)
Die warmer lug word opwaarts verplaas (2) (2 x 2) (4)

2.3.5 **Positiewe Invloed op die Valleibodem**

- Stralingsmis wat die valleibodem bedek verhoog die hoeveelheid vog wat vir plante beskikbaar is (2)
Smeltende ryp is 'n bron van water en hou grond vogtig (2)
Uiterste koue vernietig ongewenste peste (2)
Rypbestande gewasse floreer (2)

Negatiewe Impak op die Valleibodem

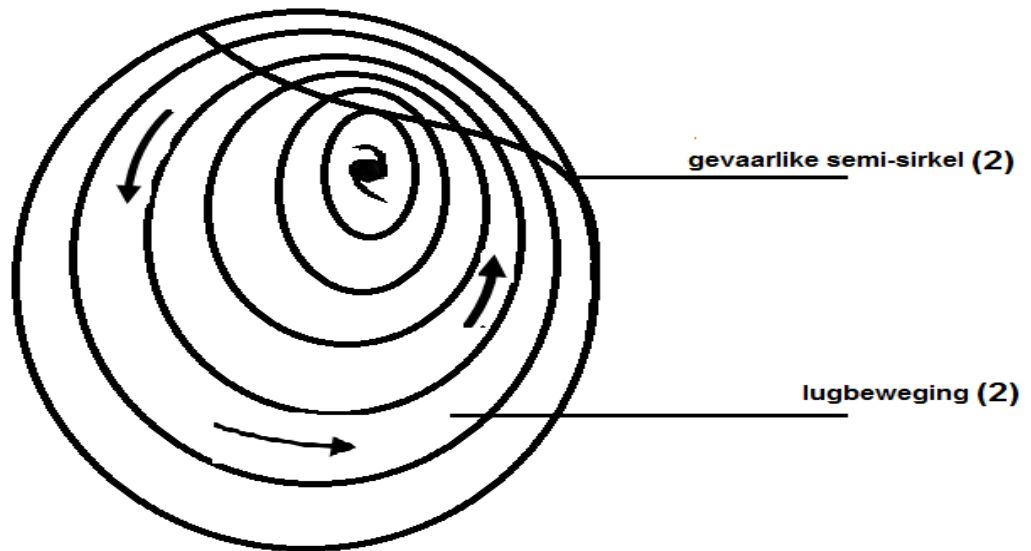
- Koue digte lug versamel op die valleibodem wat 'n rypholte vorm en plante vernietig (2)
Lug koel af tot benede vriespunt en ryp wat die plante en grond bedek verswak die stamme en blare van plantegroei (2)
Swart ryp kan plante vernietig (2)
Stralingsmis wat snags op die valleibodem ontwikkel kan die fotosintesevlakke soggens verlaag (2)
Dit verminder die verskeidenheid gewasse wat verbou kan word; slegs rypweerstandige gewasse kan verbou word (2)

[ENIGE VIER. MOET NA POSITIEWE EN NEGATIEWE INVLOEDE VERWYS]

(4 x 2) (8)

- 2.4 2.4.1 Lugbeweging is antikloksgewys rondom 'n laagdruk (1)
Orkane is die benoeming in die noordelike halfmond (1) (1 x 1) (1)
- 2.4.2 15 - 17km(1) (1 x 1) (1)
- 2.4.3 Dalende lug in die oog skep stabiele toestande (2)
Vinnig stygende lug rondom die sentrum van die oog lei tot bolugdivergensie (2)
[ENIGE EEN] (1 x 2) (2)
- 2.4.4 Latent hitte (2)
Hitte word vrygestel gedurende kondensasie (2)
(ENIGE EEN) (1 x 2) (2)
- 2.4.5 Winde bereik orkaansterktes/Baie sterk winde (2)
Donderstorms/Harde neerslag/Intense/swaar neerslag (2)
Spiraalbande van cumulonimbus wolke (2)
Laagdruk toestande (2)
Hael en weerlig (2)
Cumulonimbus-wolkemuur wat tot betrokke toestande lei (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

2.4.6

2 punte vir gevaarlike semi-sirkel
punte vir lugbeweging

(2 x 2) (4)

- 2.5 2.5.1 Die volume water wat by 'n sekere punt in 'n rivier verbyvloei (in 'n spesifieke tyd) (1)
[KONSEP] (1 x 1) (1)
- 2.5.2 Benedeloop / C (1) (1 x 1) (1)
- 2.5.3 Geleidelike gradiënt daarom versprei die water oor 'n wyer gebied (2)
Afsetting maak die rivier vlakker en die water verprei breër (2)
Sywaarts/Laterale erosie kom voor (2)
[ENIGE EEN] (1 x 2) (2)
- 2.5.4 Baie sytakke loop na die hoofrivier toe voor die benedeloop (2)
Benedeloop het 'n hoër stroomorde (2)
Aanvulling deur grondwater/deurvloei (2)
Die geleidelike gradiënt laat die vloeisnelheid afneem, water hoop op en vermeerder (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)
- 2.5.5 **Toename in Reënval op Diepte**
Diepte neem toe (2)
Toename in volume verwyder alreeds afgesette materiaal (2)
Minder materiaal word afgeset en die diepte neem toe (2)
Meer oppervlakafloop en oorlandvloei verhoog die volume water in die benedeloop en afwaartse erosie kan toeneem (2)

Toename van Reënval op Breedte

Breedte neem toe (2)

'n groter volume water sal die tempo van laterale erosie laat toeneem (2)

Die rivier sal meer oorstrom met 'n toename in reënval, en die grootte van die vloedvlakte neem toe (2)

[MOET BEIDE BREEDTE EN DIEPTE BESKRYF EN VERDUIDELIK]

(4 x 2) (8)

- 2.6 2.6.1 Die beheer van dorstige uitheemse plant-infestaties (2)
Vleilandherstelling (1) (2 x 1) (2)
- 2.6.2 'daar altyd 'n risiko van droogte is' (2)
Waterbehoefte en voorsiening word bedreig (2)
Daar is probleme met waterkwaliteit (2)
Daar is probleme met die verskaffing van water (2)
Suid-Afrikaners het 'n beperkte hoeveelheid drinkbare water (2)
Suid-Afrika ontvang minder as 500mm gemiddelde jaarlike reënval (2)
Om 'n volhoubare watervoorsiening in Suid-Afrika te verseker (2)
[ENIGE EEN – AANVAAR IMPAK VAN MENSLIKE AKTIWITEITE MET VOORBEELDE] (1 x 2) (2)
- 2.6.3 Vleilandherstelling sal die kwaliteit van grondwater wat die Suid-Afrikaanse rivierstelsels voed verbeter (2)
Minder besoedelde water sal die grondwater bereik en dit sal die kwaliteit van die Suid-Afrikaanse rivierstelsels verbeter (2)
Vleilandherstelling sal lei tot meer infiltrasie wat die volume water in permanente riviere sal laat toeneem (2)
Vleilandherstelling sal oorstromings verminder en water in rivierstelsels kanaliseer wat oorlandvloei en oppervlaktewaterverliese verminder (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

- 2.6.4 Stortingsterreine vergiftig die water (2)
Mynbou-aktiwiteite veroorsaak suur ondergrondse water (2)
Swak boerderymetodes besoedel en verminder die hoeveelheid en kwaliteit van grondwater in opvangs-gebiede (2)
Nywerhede en rioolwerke lei hulle afvalstowwe na die sytakke van groot opvangsgebiede en verlaag die kwaliteit van water (2)
Huishoudelike gebruik van riviere in informele nedersettings besoedel riviere (2)
Rommel vanaf informele nedersettings verlaag die kwaliteit van water in opvangsgebiede (2)
Landbou-afloop wat met bemestingstowwe/pesdoders behandel is neem opvangsgebiede oor en verlaag die kwaliteit van water (2)
Boorgate verminder die hoeveelheid grondwater wat in sekere opvangsgebiede beskikbaar is (2)
- Swak verbouingsmetodes lei daartoe dat uitheemse plantegroei oorneem wat groot hoeveelhede wat in opvangsgebiede verbruik (2)
Die bou van damme in opvangsgebiede verander die vloiepatrone van riviere en dit verminder die hoeveelheid beskikbare water (2)
Oorbeweiding en die verwydering van natuurlike plantegroei verlaag grondwatervlakke en oppervlakafloop in opvangsgebiede (2)
Wateroordragskemas het 'n impak op die vloiepatrone in die opvanggebied (2)

[ENIGE DRIE]

(3 x 2) (6)

[75]

**AFDELING B: LANDELIKE EN STEDELIKE NEDERSETTINGS EN
SUID-AFRIKAANSE EKONOMIESE GEOGRAFIE**

VRAAG 3

- 3.1 3.1.1 B/landelike gehuggie (1)
- 3.1.2 B/standplaas (1)
- 3.1.3 B/km² (1)
- 3.1.4 D/godsdiens (1)
- 3.1.5 C/funksie van die nedersetting (1)
- 3.1.6 D/hoërliggende gebiede (1)
- 3.1.7 C/Oorbrugpuntnedersetting (1) (7 x 1) (7)
- 3.2 3.2.1 I/Swaar nywerheid (1)
- 3.2.2 E/Bruto Binnelandse Produk (BBP)(1)
- 3.2.3 D/Nywerheidsdesentralisasie (1)
- 3.2.4 C/Onafhanklike nywerheid (1)
- 3.2.5 A/Brugnywerheid (1)
- 3.2.6 B/Ekonomiese resessie (1)
- 3.2.7 G/Tuismark (1)
- 3.2.8 F/Uitvoermark (1) (8 x 1) (8)
- 3.3 3.3.1 Grond is teruggegee(1)
Grondrestitusie is die proses waardeur grond teruggegee word (1)
[KONSEP] (1 x 1) (1)
- 3.3.2 'n Wet wat rassegroepe van mekaar geskei het op grond van waar hulle in
Suid-Afrika mag gewoon het. (1 x 1) (1)

- 3.3.3 1994 (1) (1 x 1) (1)
- 3.3.4 Grondrestitusie in Suid-Afrika vind baie stadig plaas (2)
Grondrestitusie is nog nie orals in Suid-Afrika toepas nie (2)
Verskeie groepe mense is steeds besig om kwessies rondom grondrestitusie te bespreek (2)
Baie restitusie-eise is nog nie opgelos nie (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)
- 3.3.5 Die regering en tradisionele leiers wat nie saamstem oor die hoeveelheid grond wat aan gemeenskappe teruggegee moet word nie (2)
Daar is 'n gebrek aan post-hervestiging ondersteuning van die regering se kant af (opleiding, toerusting, infrastruktuur, finansiële bystand) (2)
Dit is 'n duur proses (2)
Neem lank om landeisdispute op te los (2)
Grond wat teruggegee is, word nie produktief gebruik nie en word dikwels nie eers bewerk nie (2)
Herverdeling het nie ekonomiese groei in landelike gebiede gestimuleer of armoede verminder nie (2)
Die verwagte skuif van bestaans- na kommersiële boerdery op grond wat teruggegee is, het nie plaasgevind nie (2)
Grond word teruggegee aan mense wat geen landboukennis het of wil boer nie (2)
Ten spyte van nuwe grondbesitwette word werkers steeds van plase af verjaag (2)
Grond word nie genoeg ontwikkel sodat mense 'n bestaan kan voer nie (2)
Ondersteuning deur die regering vir landbouproduksie is nie genoegsaam nie (2)
Die gewillige koper/verkoper beleid (2)
Die grondeienaars is onwillig om grond te verkoop (2)
Sommige restitusiebevoordeeldes trek nie terug na die grond toe nie (2)
Gapings in grondhervormings beleid (2)
Omkoop en korrupsie (2)
[ENIGE VIER] (4 x 2) (8)
- 3.4 3.4.1 'n Nedersetting wat stedelike goedere en dienste aan die omliggende landelike nedersettings/mense verskaf (1)
[KONSEP] (1 x 1) (1)
- 3.4.2 Die drempelbevolking: is die minimum aantal klante wat benodig word om 'n besigheid winsgewend te maak (1)
Die invloedseer: is die gebied verwys vanwaar 'n besigheid sy klante trek (1)
[KONSEP] (2 x 1) (2)

- 3.4.3 (a) Klant C (2) (1 x 2) (2)
- (b) Klant C is verder weg vanaf die goedere en dienste en sal verder reis sy/haar inkopies te doen /reikwydte is verder (2)
Reiskoste sal meer wees /duurder (2)
[ENIGE EEN] (1 x 2) (2)
- 3.4.4 As die aantal verbruikers meer as die vereiste drempelbevolking is , hoe groter is die winsgrens van jou besigheid (2)
Meer mense as die drempelbevolking hoe groter die winsgrens (2)
OF
As die drempelbevolking minder as die vereiste drempelbevolking is, hoe kleiner is die winsgrens van jou besigheid (2)
Minder mense as die drempelbevolking hoe kleiner die winsgrens (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)
- 3.4.5 Die invloedseer sal groter word (2)
Mense sal verder na die sentrale plek toe reis om van die diens gebruik te maak (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)
- 3.5 3.5.1 'n Kleinskaalse boer is iemand wat op 'n klein lappie grond boer (1)
[KONSEP] (1 x 1) (1)
- 3.5.2 (a) Bestaans (2) (1 x 2) (2)
- (b) Tradisionele plaasinstrumente (2)
Hande-arbeid (2)
Boer op 'n klein lappie grond (2)
Saad en implimente is onbekostigbaar (2)
Meer grond (2)
[ENIGE EEN] (1 x 2) (2)
- 3.5.3 Geen meganisering nie (2)
Gebruik 'n klein lappie grond om op te boer (2)
Boer moontlik onwettig (2)
[ENIGE EEN] (1 x 2) (2)

- 3.5.4 Kleinskaalboerdery help met werkskepping(2)
 Kleinskaalboerdery voorsien 'n inkomste (2)
 Kleinskaalboerdery spreek voedselsekureiteit in stedelike gebiede aan (2)
 Klein lappies grond kan hoë oeste inbring en wins is groot (2)
 Kleinskaalboerdery voorsien belangrike bederfbare produkte (groente, hoenders en suiwelprodukte (2)
 Ontmoedig landelike ontvolking (2)
 Beheer landelike ontvolking (2)
 Skep selftrots deur jou eie lappie grond te besit (2)
 Stimuleer ekonomiese groei en aktiwiteite (2)
 Kan boerdery- en entrepreneursvaardighede bevorder (2)
[ENIGE VIER] (4 x 2) (8)
- 3.6 3.6.1 Ontwikkeling van 8 nuwe nywerheidsgebiede in Durban-Pinetownstreek (1)
 Cornubia-nywerheidspark (1)
[ENIGE EEN] (1 x 1) (1)
- 3.6.2 Suikerriet (1)
 Suiwelprodukte (1)
 Beesvleis (1)
 Subtropiese vrugte (1)
 Hout (1)
 Ru-olie (1)
[ENIGE EEN] (1 x 1) (1)
- 3.6.3 'sal 36 000 nuwe werksgeleenthede skep' (1)
 '370 000 korttermyn-konstruksiewerksgeleenthede' (1)
[ENIGE EEN] (1 x 1) (1)
- 3.6.4 Verlaag die werkloosheidsyfer / skep werksgeleenthede (2)
 Ontwikkel die plaaslike gemeenskap deur meer inkomste onder die plaaslike gemeenskap te genereer (2)
 Verminder armoede (2)
 Verhoog lewenstandaard / lewenskwaliteit (2)
 Verminder misdaad (2)
 Opgradering van vaardighede en leer ander vaardighede aan (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

- 3.6.5 Die paaie (N2) is goed ontwikkel (toeganklik) en is opgegradeer om groter volumes vervoer te hanteer (2)
Nabygeleë hawe wat invoere en uitvoere ondersteun (2)
Infrastruktuur ondersteun beide swaar en ligte nywerhede (2)
Besikbaarheid van kragvoorraad (2)
Die (King Shaka Internasionale) Lughawe is naby (2)
(Dube Handelpunt) ondersteun beide invoere en uitvoere (2)
Groot damme en pypeleidings voorsien water (2)

[ENIGE TWEE]

(2 x 2) (4)

- 3.6.6 Dit het baie vragverbrekiingsnywerhede a.g.v van die hawe (2)
Die nywerhede verwerk rou materiale wat ingevoer is, bv. olie/chemikalië/leer (2)
Klaar vervaardighede produkte word uitgevoer (suiker, mielie, leerprodukte en voertuie) (2)

[ENIGE TWEE]

(2 x 2) (4)

[75]

VRAAG 4

4.1	4.1.1	D/Landelike gehuggie (1)	
	4.1.2	F/Konurbasie (1)	
	4.1.3	C/Plaasopstal (1)	
	4.1.4	G/Metropool (1)	
	4.1.5	E/Dorp (1)	
	4.1.6	A/Kernnedersetting (1)	
	4.1.7	B/Megalopolis (1)	(7 x 1) (7)
4.2	4.2.1	tersiêre (1)	
	4.2.2	sekondêre (1)	
	4.2.3	landbou (1)	
	4.2.4	finansies (1)	
	4.2.5	sekondêre (1)	
	4.2.6	platinum (1)	
	4.2.7	vervaardiging (1)	
	4.2.8	tersiêre (1)	(8 x 1) (8)
4.3	4.3.1	Beweging van mense van landelike na stedelike gebiede (1)
[KONSEP]	(1 x 1) (1)
	4.3.2	Dit verteenwoordig die TREKfaktore (wat mense na stede toe lok) (1)	(1 x 1) (1)
	4.3.3	Gronderosie (1)
Geen paaie (1)
Swak oeste (1)
[ENIGE TWEE]	(2 x 1) (2)

- 4.3.4 Landelike ontvolking (2)
 Bevolking word ouer (2)
 Bevolkingswanbalans (2)
 Afname/toemaak van dienste (2)
 Agteruitgang van infrastruktuur (2)
 Ongebruikte hulpbronne/landbougrond (2)
 Afname in landbou-uitsette (2)
 Afname in arbeidsmag (2)
 Werkseleenthede word minder (2)
 Vernietiging/afname in die ekonomie (2)
 Families word van mekaar geskei (2)
 Spookdorpe (2)
 Minder beleggings (2)
 'Brain drain' vind plaas (2)
 Tekort aan sekuriteit op plase (misdaadkoers a.g.v isolasie) (2)
 Afname in eiendoms waarde (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)
- 4.3.5 Voorsiening van basiese dienste/HOP (2)
 'n Omvattende Landelike ontwikkelingsprogram/Comprehensive Rural Development Programme (CCRP) Agenda 21(2)
 Voorsien kwaliteitdienste (2)
 Opgradeer infrastruktuur (2)
 Nywerheidsontwikkeling (2)
 Toerisme en spesiale geleenthede (2)
 Ontwikkel wildreservate /Eko-toerisme (2)
 Lok pendelaars om hier te kom woon (2)
 Ontwikkel kunstefeeste (2)
 Ontwikkel toeristeverblyf soos bed-en-ontbytplekke (2)
 Verbeter salarisse (2)
 Ontwikkel landbouskole (2)
 Regeringstoelae/-hulp (2)
 Hef plaasgemeenskappe op (2)
 Skep werkseleenthede (2)
 Verander boerderypraktyke om te verbeter (2)
 Wetenskaplike tegnologie om landelike gebiede te verbeter (2)
 Verbeter toegang tot kapitaal vir boere (2)
 Vaardighedsopleiding vir boere (2)
[ENIGE VIER] (4 x 2) (8)
- 4.4 4.4.1 Verkeersopeenhopings (1)
[KONSEP] (1 x 1) (1)

- 4.4.2 Frase 1 / 'Pa, ek wens ons karre het 'n fietsbaan sodat ons vinniger kon gaan ...' (1)
Frase 2 / 'Ek is bly ek hoef nie in 'n ry te staan om in die stad te kom nie!' (1)
[ENIGE EEN] (1 x 1) (1)
- 4.4.3 Lugbesoedeling (1)
Geraasbesoedeling (1)
Hitte-eiland meer intens (1)
[ENIGE TWEE] (2 x 1) (2)
- 4.4.4 Vinniger as om in verkeer te sit / (2)
Om fiets te ry is meer omgewingsvriendelik (2)
Nie duur om te hanteer/geen brandstof benodig (2)
Maklik om te verkeer te hanteer (2)
Al meer mense woon in stede en gebruik fietse (2)
Fietse is goedkoper vir vervoer (2)
Ontspanningsgebruik van fietse word al meer gewild (2)
Gesonder leefstyl word al hoe gewilder (2)
Veiligheid van fietsryers het baie verbeter/verminder ongelukke(2)
Minder stresvol (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)
- 4.4.5 Saamrygeleentheid (meer as een persoon per motor) (2)
Ontwikkel meer bekostigbare en betroubare openbare vervoer (2)
Fleksiewerktyd (skofte) deur maatskappye/privaatsektor ingestel (2)
Verkeersbelasting om die SSK binne te gaan (2)
Parkeer-en-ry (2)
Vinnige massavervoerstels (Mass Rapid Transport Sytems) (2)
Ringpaaie en verbypaaie (2)
Gesinchroniseerde verkeersligte (2)
Eenrigtingstrate (2)
Bane net vir busse /taxi-lane (2)
Paaie waarin die verkeersvloerigting tydens spitsverkeer verander (2)
Die gebruik van verkeerskonstabels om verkeer te kontroleer (2)
Ondergrondse treinstelsel (2)
Ry 'n fiets in plaas van 'n motor (2)
[ENIGE DRIE] (3 x 2) (6)
- 4.5 4.5.1 Baie besige korridor (1)
Hoë handelswaarde tussen Suid-Afrika en Mosambiek/R25,1 biljoen in 2011 (1)
Die totaal van 4,6 miljoen mense, 730 000 motors en 87 000 trokke gaan jaarliks deur die landsgrense (1)
[ENIGE EEN] (1 x 1) (1)

- 4.5.2 Pretoria Witwatersrand Vereeniging (PWV)/Gauteng (1) (1 x 1) (1)
- 4.5.3 N4 tolpad/pad (1)
Spoorkorridor/spoorlyn (1)
Die Lebombo/Ressano Garcia-grenspos (1)
Die hawe en terminaalfasiliteite by die Maputhawe (1)
[ENIGE TWEE] (2 x 1) (2)
- 4.5.4 (a) Meeste van die goedere en produkte van Suid-Afrika wat met die Maputo-korridorvervoer word, word uitgevoer/die meeste handel langs die Maputo-korridor is uitvoergerig (2) (1 x 2) (2)
- (b) Meer buitelandse geld kan verdien word as ons uitvoer/aan die buitelandse mark verkoop (2)
Verbeter infrastruktuur (2)
Vermenigvuldigings-effek bevorder ander handelsgeleenthede (2)
Skep meer werksgeleenthede (2) (1 x 2) (2)
- 4.5.5 Korter roete na die buitelandse mark (2)
Verminder vervoerkostes (2)
Verminder tyd (2)
Goeie beleggings is met verloop van tyd gemaak vandat dit ingestel is (2)
Die N4 tolpad is voltooi (en word goed onderhou) (2)
Groot infrastrukturele ontwikkelings (2)
Werkskepping (2)
Het ekonomiese groei in baie van Suid-Afrika se onderontwikkelde streke (langs die roete) begin (2)
Ontwikkeling van afgeleë gebiede langs die korridor (2)
Ontwikkeling van toerisme (2)
Verbind Maputo met die ekonomiese hartland (Johannesburg) van suider-Afrika (2)
Rehabilitering van die Maputohawe (2)
'n gaspyplyn wat tussen Mosambiek en Secunda aangelê is verhoog toegang tot brandstof (2)
Ekonomiese opheffing (2)
Bevorder handelbetrekkings tussen die twee lande (2)
Toename in vaardighede (2)
Verhoog lewenstandaard (2)
Verbeter buielandse handel / BBP (2)
[ENIGE VIER] (4 x 2) (8)

- 4.6 4.6.1 Die informele sektor is ongereguleerd / ongeregistreerd en vry van belasting (1)
[KONSEP] (1 x 1) (1)
- 4.6.2 Neem af (1) (1 x 1) (1)
- 4.6.3 Munisipale wette verander (2)
Grondgebruik verander met tyd (2)
Stedelike hernuwing (2)
Om stedelike verval te verminder/stop te sit (2)
Dit verlig opeenhoping (2)
Bied beter handelsfasiliteite / sones (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)
- 4.6.4 **Netto maandelikse inkomste neem af (2)**
Afname in inkomste lei tot moeilike tye vir huishoudings (2)
Armoede neem toe (2)
Verlaag lewenstandaard (2)
OF
Koste van goedere wat verkoop word neem toe (2)
Winsgrens neem af (2)
Minder mense kan bekostig om die produkte te koop (2)
Besighede word geforseer om te sluit (2)
Armoede neem toe (2)
Verlaag lewenstandaard (2)
OF
Sekuriteit waar handel gedryf word neem af (2)
Plekke waar handel gedryf word, word nie gemonitor nie (2)
Informele handelaars is kwesbaar vir misdaad (2)
Meer diefstal lei tot 'n verlies aan inkomste (2)
Armoede neem toe (2)
Verlaag lewenstandaard (2)
OF
Die aantal dae tussen Maandae en Vrydae waar handel gedryf word verminder (2)
Minder dae om goedere te verkoop verminder inkomste (2)
Sit opgeskeep met oortollige/bederfbare produkte wat nie verkoop kan word nie en dus verlies aan inkomste (2)
Armoede neem toe (2)
Verlaag lewenstandaard (2)
OF

Gedwonge verskuiwing van handelsplek na nuwe ligging neem toe (2)

- Plekke waar handel gedryf kan word, verminder en inkomste sal afneem (2)
- Nie maklike om nuwe plekke waar handel gedryf mag word te bereik nie (2)
- Kompetisie van die formele sektor waar hulle nou mag handel dryf/ hoër vervoerkoste(2)
- Verlies aan gereelde klante en inkomste (2)
- Armoede neem toe (2)
- Verlaag lewenstandaard (2)

[MOET NA ENIGE EEN WERKSTOESTAND WAT GENOEM IS VERWYS]
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

- 4.6.5 Vroue maak 'n groterwordende proporsie van die totale bevolking uit en moet aktief in die ekonomie deelneem (2)
- Baie huishoudings word deur vroue onderhou dus moet meer vroue ekonomies aktief wees om hulle afhanklikes te onderhou (2)
 - Baie vroue is enkel-broodwinners en moet die hele gesin onderhou (2)
 - Baie vroue het nie formele opleiding nie, maar moet 'n inkomste verdien en dit is nodig dat hulle in die informele sektor werk (2)
 - Baie vroue bly tuis om na hulle gesinne om te sien en kan van die huis af werk (handwerk) om 'n inkomste in te bring (2)

[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

[75]

TOTAAL: 225